

Рецензия на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство ”/Управление на публични проекти/

Тема на Дисертационния труд :

„Развитие на капацитета за управление на общински проекти,финансирани от Европейския Съюз”

Автор на Дисертационния труд : Катя Николова Бождерманова – Сталева

Научен ръководител : Проф.Д-р Павел Павлов

Рецензент : Доц.Д-р Магдалена Иванова

Представеният дисертационен труд съдържа 203 страници текст включително приложения и библиография.Структуриран е в:увод,3 глави и съответни на главите параграфи.Съдържа и заключение,библиография и 6 адекватни на текста приложения.

Цитираната литература и всякакви източници на информация са дадени под линия на съответните страници от текста и както е посочено по-горе в края на труда е приложена библиография подредена по азбучен ред.Библиографията е систематизирана както следва:1.Нормативни актове, доклади и документи;2.Чужди автори;3.Български автори;4.Справочна литература;5.Интернет адреси.Структурирането на библиографията е приемливо и показва познаване на източниците.При номерацията на видовете източници е допусната грешка –пропусната е позиция 5 и за това при изброяването по-горе те са 5/пет/ , а не 6 /шест/,както е представено в дисертацията.Възможно е това да е техническа грешка.Моля, **авторът да направи пояснение**.Библиографията съдържа 142/сто четиридесет и два/ източника и според мен са основните достъпни по темата.Описаните интернет адреси са 30 ,те не са номерирани,което е добре да бъде направено ,ако този труд бъде публикуван.Освен това и в случай ,че този

труд бъде публикуван ,е добре рубриката с интернет адресите да бъде назована „Основни интернет адреси”,защото са посочени именно основни интернет адреси, а не техни специализирани по темата на дисертационния труд рубрики.Освен това е добре да се коригира описанието на интернет адрес 7 –ми по ред,защото той е на Представителството на Европейската Комисия в България,а не на Делегацията на Европейската Комисия.¹

Като цяло обемът,структурата и научният апарат на дисертационния труд отговарят на стандартите за този вид разработки, а авторът показва умения за боравене с научния апарат.

Актуалност и значимост на разработения в дисертацията проблем.

Приемането на Република България за пълноправен член на Европейския Съюз наложи съществени промени в подходите при управлението на проекти при различните получатели на проекти по Европейските Фондове и Програми. Това се отнася за всички видове проекти и за всички видове получатели на проекти,но най-вече за общините и за публичните проекти .

Действието на Оперативните програми в последните 3-4 години показва,че общините са основни „играчи ” при усвояването на средствата от Структурните ,Кохезионния и другите фондове и програми и това ги постави в центъра на изследователския и практическия интерес .Нещо повече.Анализите на способността на общините да подготвят и управляват различни видове проекти и особено инфраструктурни ,се превърна в често обсъждана тема,предмет на много доклади на консултантите на Управляващи органи на следните оперативните програми: Оперативна Програма Регионално развитие ,Оперативна програма Околна среда ,Оперативна Програма Административен Капацитет,Оперативна Програма Техническа Помощ. В последните 3-4

¹ Както авторът сигурно знае ,след приемането на една страна за член на Европейския Съюз Делегация на Европейската Комисия престава да съществува и на нейно място се създава Представителство на Европейската Комисия.

години сме свидетели и на редица обучения на общински служители, които се занимават пряко и/или косвено с проектите на общините .Обученията се инициират от различни институции ,по различни програми ,методиките на обученията са различни и/или подобни,обучителите са известни или с по-малко опит експерти от България или от други страни –членки на Европейския Съюз.С други думи,проблемът капацитет /способност/ на общините зае „трайно” място в управлението на Структурните и другите фондове и програми във всичките му измерения :от отразяването му в медиите,през правителствените решения и съответните му действия до системна работа в тази област на такива обединения каквото е Националното сдружение на общините в Република България.Така описаната ситуация несъмнено се отрази и в изследователското пространство и активира изследванията в областта на управление на публични проекти и по-конкретно в област „Организация и управление извън сферата на материалното производство ”. Представеният за рецензиране дисертационен труд е резултат от посочените по-горе фактори,а именно траен интерес сред управляващи и изследователи и необходимост от систематизирано анализиране на проблема - капацитет за управление на общински проекти,финансирани от Европейския Съюз/ЕС/.В този смисъл изследването представено в дисертационния труд е изключително актуално,а проблемът който се анализира е с висока степен на значимост в системата на усвояването на средствата за общински проекти,финансирани от ЕС,включително национално съ-финансиране.

Като положителна страна на дисертационния труд може да се посочи и фактът,че **оценката на проблема** - капацитет за управление на общински проекти ,съответства на състоянието му към момента на представянето на труда за рецензиране –втората половина на 2011г.То е описано в параграфи 1.3 и 2.2.и Приложение 2 на дисертационния труд.Направен е анализ на научните публикации за административния

капацитет ,както и са дадени определенията на т.н.вертикален и хоризонтален капацитет.В този смисъл интересно е авторът на разработката да даде отговор на въпроса :Административният капацитет на общините за усвояване на Структурните и Кохезионния /а и другите фондове и програми/ **какъв характер има –хоризонтален или вертикален,като се има предвид ,че общините работейки по проекти от различните фондове и програми на ЕС на практика реализират различни аспекти на общностните политики ? В зависимост от отговора нека авторът да определи особеностите на административния капацитет на общините в сравнение с т.н. вертикален капацитет на национално ниво.В допълнение си позволявам да попитам автора : Има ли различия и в какво се състоят те при изграждането на даден вид капацитет ? В същия параграф е направена и оценка или по-скоро е използвана оценката от доклада на Европейската Комисия относно управлението на фондовете на ЕС в България и Румъния от 2009г./Виж по- подробно източник 56 на стр.41 от дисертационния труд/.**Интересна е позицията на автора относно оценката на административния капацитет на общините за управление на проекти финансирани от Европейския Съюз сега - в 3-то тримесечие на 2011г.в сравнение с доклада от 2009г. /следва да се вземе под внимание,че за подготовката на този доклад е ползвана информация от преди 2009г./.****

Направеният SWOT анализ за позициониране на административния капацитет² на общините във Варненска и Бургаска област е интересен и полезен и позволява да се представи фиг.2.2.1. ,като един от резултатите на този дисертационен труд.Приемам изводите направени от автора на стр. 87 на дисертационния труд и въпреки това си позволявам да задам следните въпроси : **Считате ли,че изследването е представително и ако**

² По примера предложен от Доц.д-р Светлана Михалева –виж по-подробно цитат 88 на стр.84

отговорът е не ,то защо не проведохте изследване на капацитета и в други административни области на България? Ако отговорът е да,то считате ли,че е възможно провеждането на подобно изследване ,което би покрито поне 50 % от общините в България ,при това малки и големи общини от 6-те района за планиране - т.е. на ниво NUTS 2 и кой /коя институция би финансирала подобен анализ ?

Методиката на изследването е избрана правилно .Използвани са общоизвестни ,но приложими към обекта на изследване методи представени на стр.9 от дисертационния труд .Препоръката към автора ,в случай,че този труд бъде публикуван е методиката и методологията на изследването да бъдат обособени в отделен макар и кратък параграф.

Кратка аналитична характеристика на естеството и достоверността на материала,върху който се градят приносите на дисертационния труд.Представеният за рецензиране труд съдържа теоретичен и практико- приложен материал.Теоретичната част включва актуални и възможни за проверка източници. В тази част на дисертационния труд авторът има собствени и логични разсъждения и това се отнася до прилагането на иначе известни модели какъвто е например цикъла за управление на проекти/стр. 33/ както и при формулиране на обекта и предмета така и при формулирането на изследователския проблем. В този контекст трябва да се посочи,че изследователската теза както и целта и изследователските задачи са изведени логично и се „преследват” системно до края на тази разработка.Изводите от главите съответстват на съдържанието им.Независимо от констатациите по-горе и съгласието ми с автора,че между бюджетното и проектното финансиране има връзка бих си позволила да поискам разяснение на следния въпрос : **Как или по какъв начин релацията „бюджетно – проектно” управление и финансиране влияе на административния капацитет на една община?**

Практико-приложната част на дисертационния труд е предмет на Глави 2 и 3. **Приносите на тази дисертация се основават на достоверен материал и имат характер на обогатяване на съществуващите знания. Авторското участие в получаването на приносите е налично и приемливо за този вид разработки.** Като основни приноси от изследването според мен могат да бъдат посочени следните :

Предложените промени в подхода по изграждане на административния капацитет на общините за разработка и управление на проекти финансирани от ЕС ;

Предложените Примерни методически указания за подготовка и управление на общински проекти;

Разработената карта за експертен анализ и оценка за служители от общинската администрация;

Направеното проучване и анализ на административния капацитет на общините от Черноморския регион ,което е довело до получаване на актуална информация относно финансовия и експертния капацитет на общините от региона.

Оценка на възможностите за използване на получените приноси/резултати и препоръки за мултиплициране. Посочените по-горе приноси следва да бъдат предоставени на заинтересованите институции за да послужат за укрепване на капацитета на общините да разработват и управляват проекти финансирани от ЕС. Полезно би било тези приноси/практически резултати да бъдат публикувани /може и в електронен вариант на подходящо място в интернет страницата на Варненския Свободен Университет „Черноризец Храбър” / и да бъдат достъпни за всички, които искат и могат да ги ползват, като разбира се потенциалните ползватели бъдат подходящо уведомени за наличието им чрез интернет -страниците на: Министерство на Регионалното Развитие и Благоустройството, Министерство на околната среда и водите и

Националното сдружение на общините в Република България.³

Авторът е направил 6 **публикации** по дисертационния труд и те като брой и тематика са в контекста на дисертацията и изследователската теза. Две от публикациите са под печат, но не е посочено къде и за това се налага да се даде пояснение.

Авторефератът на дисертационния труд вярно отразява неговото съдържание и структура. Обемът на автореферата е достатъчен за да даде ясна представа за дисертацията. Той е развит в три балансиращи по обем раздели и особено първият е добре структуриран. Приносите са представени кратко, но ясно. В някои свои части /например: Методологията и Ограниченията на изследването/, авторефератът превъзхожда по степен на подреденост и обособеност дисертацията.

Основните критичните бележки към дисертацията мога да систематизирам по следния начин:

От технически характер : има повторения на думи/стр.53/ ,някои неточности в номерацията на видовете източници в библиографията/стр.172/, липсва списък с използваните съкращения, има изречение ,което започва със „Защото” и др. стилови грешки. В случай ,че този труд или части от него бъдат публикувани посочените по-горе неточности следва да бъдат отстранени.

От съдържателен характер: Не е последователно използването на „капацитет на местната власт” и/или „капацитет на местната администрация”, при ползването на „проекти финансирани от ЕС” на различни места в текста на дисертацията са включени проекти по различни фондове и програми и това налага уеднаквяване на понятието, в смисъл че в „проекти финансирани от ЕС” се имат предвид всички видове проекти по всички видове програми и фондове, защото административният

³ По мои наблюдения това са най-често четените от общините интернет –страници във връзка с програми и проекти финансирани от ЕС включително национално съ-финансране.

капацитет на общините е необходим за всички видове проекти, в т.ч. и за инфраструктурните. Във фигура 1.3.1. в квадратчето „Ресурси” са пропуснати информационни и организационни ресурси.

Препоръките към автора за подобряване на разработката са направени в рецензията по-горе, но въпреки това си позволявам да препоръчам на автора да продължи да се занимава с проблема административен капацитет на общините и при възможност до инициира национално представително изследване, такова каквото е направено за общините от Черноморския регион.

Заклучение. Като цяло и след като се запознах обстойно с представения ми за рецензиране дисертационен труд и автореферата мога да направя следното заключение: изследването е завършено, с ясни цели и доказуема актуалност, а неговите приноси носят потенциал за приложение в практиката. Направените от мен критики, бележки и препоръки не намаляват качеството и количеството на получените резултати и приноси. Зададените от мен въпроси са насочващи и целят авторът да успее аргументирано да защити изследователската теза.

Въз основа на направеното от мен заключение считам, че на Катя Николова Бождерманова – Сталева - автор на дисертационния труд „Развитие на капацитета за управление на общински проекти, финансирани от Европейския Съюз” може да бъде присъдена образователна и научна степен „Доктор” и с тази констатация си позволявам да предложа на уважаемото Научно жури да й присъди степента.

Рецензент:

/Доц.д-р.Магдалена Иванова /

Варна,

Август, 2011

